

ΕΝΑΣ ΥΠΕΡΟΧΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae, aegrotabat et filius. Filius mortuus est. Huic Arria funus ita paravit, ut ignoraretur a marito; quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat: "Bene quievit, libenter cibum sumpsit". Deinde, cum lacrimae suae diu cohibitae vincerent prorumperentque, egrediebatur: tum se dolori dabat et paulo post siccis oculis redibat. ... Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat: fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Romam trahebatur. Erat ascensurus navem. Arria milites orabat, ut simul imponeretur. Non impetravit: conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Καϊκίνας Παίτος, σύζυγος της Αρρίας, ήταν άρρωστος, άρρωστος ήταν και ο γιος τους. Ο γιος πέθανε. Η Αρρία του ετοίμασε την κηδεία με τέτοιο τρόπο, ώστε να μη το καταλάβει ο σύζυγός της (: να μη γίνει αντιληπτό από τον σύζυγό της). Όχι μόνο αυτό αλλά και κάθε φορά που έμπαινε στην κρεβατοκάμαρα του συζύγου της, προσποιείτο ότι ζούσε ο γιος και στο σύζυγο, που ρωτούσε πολύ συχνά τι έκανε το παιδί, απαντούσε: «κοιμήθηκε καλά, έφαγε με όρεξη». Έπειτα, όταν τα δάκρυά της, που συγκρατούσε (:συγκρατούνταν) για πολύ ώρα, νικούσαν και ξεσπούσαν, έβγαινε έξω· τότε παραδινόταν στον πόνο και λίγο αργότερα ξαναγύριζε με τα μάτια στεγνά. ... Ο Σκριβωνιανός είχε στασιάσει (: είχε σηκώσει τα όπλα) στην Ιλλυρία εναντίον του Κλαυδίου. Ο Παίτος είχε πάει με το μέρος του (:με την παράταξή του) και, αφού σκοτώθηκε ο Σκριβωνιανός, μεταφερόταν σιδηροδέσμιος στη Ρώμη. Επρόκειτο να ανέβει σε πλοίο. Η Αρρία παρακαλούσε τους στρατιώτες να επιβιβαστεί μαζί του. Δεν το κατόρθωσε. Νοίκιασε ψαράδικο πλοiάριο και ακολούθησε το μεγάλο πλοίο.

**ΡΗΜΑΤΑ**

**aegroto 1**=ασθενώ,

**\*miorior, mortuus sum (μτχ.μέλλοντα moriturus), mortuum, mori (αποθ) 3**=πεθαίνω,

**paro 1** = ετοιμάζω, **ignoro 1**= αγνοώ, **intro 1**= μπαίνω,

**vivo – vixi - victum - vivere 3**= ζω,

**simulo 1** = προσποιούμαι ,

**interrogo 1** = ρωτώ ,

**ago - egi - actum – agere 3**= οδηγώ (άγω), κάνω,

**respondeo - respondi - responsum - respondere 2**= απαντώ,

**quiesco - quievi - quietum - quiescere 3**= ηρεμώ, αναπαύομαι,

**sumo - sumpsi - sumptum - sumere 3**= παίρνω,

**cohibeo - cohibui - cohibitum - cohibere 2**= συγκρατώ, εμποδίζω ,

**vinco - vici - victum - vincere 3**= νικώ ,

**prorumpo - prorupi - proruptum - prorumpere 3**= ξεσπώ

\*egredior - egressus sum - egressum - egredi (αποθετικό) 3\*15= βγαίνω ,  
do - dedi - datum - dare 1= δίνω,  
\*redeo - redii (redivi)- reditum - redire = επιστρέφω (red+eo)  
moveo - movi - motum - movere 2= κινώ ,  
\*sum, fui, esse=είμαι,  
occido - occidi - occisum - occidere 3= σκοτώνω ,  
traho - traxi - tractum - trahere 3= τραβώ ,  
ascendo - ascendi - ascensum - ascendere 3= ανεβαίνω ,  
oro 1= παρακαλώ ,  
impono - imposui - impositum - imponere 3= επιβιβάζω,  
impetro 1= κατορθώνω ,  
\*conduco - conduxi - conductum - conducere 3 = νοικιάζω (con+duco)  
sequor - secutus sum - secutum - sequi (αποθετικό) 3= ακολουθώ

#### ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ :

##### Α΄ΚΛΙΣΗ :

Caecina, ae=Καικίνας,  
Arria, ae=Αρρία,  
lacrima, ae=δάκρυ,  
Roma, ae=Ρώμη,  
navicula, ae=πλοιάριο,

##### Β΄ΚΛΙΣΗ :

\*arma, -orum(O)=τα όπλα (μόνο πληθυντικού),  
\*filius, -ii / -i =γιος,  
Paetus, i=Παίτος,  
maritus, i=σύζυγος,  
cibus, i=τροφή,  
oculus, i= μάτι ,  
Scribonianus,-i= Σκριβωνιανός,

\*Claudius, -ii / -i = Κλαύδιος,  
puer, pueri =παιδί,  
cubiculum, i= υπνοδωμάτιο,  
Illyricum, i (O) = Ιλλυρία,

##### Γ΄ΚΛΙΣΗ :

funus, -eris (O)=κηδεία,  
dolor, -is (A)=πόνος  
\*pars, partis(Θ)=μέρος  
στον πληθυντικό partes, ium=πολιτική  
παρατάξη  
\*navis, is (Θ) =πλοίο, αφ.εν.navi και nave  
miles, militis (A)=στρατιώτης

#### ΕΠΙΘΕΤΑ :

paulus,a,um=λίγος (εύχρηστο στην αιτ. και αφ. ενικού του ουδετέρου : paulum,  
paulo=λίγο-δεν σχηματίζει παραθετικά)  
siccus, -a, -um (siccior, sicissimus)=στεγνός,  
piscatorius, -a, -um=αλιευτικός, ψαράδικος  
ingens, -ntis (μονοκατ.Γ΄- ingentior, ingentissimus) =τεράστιος, πελώριος

#### ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ :

ita =έτσι,  
\*bene(melius-optime)=καλά,  
libenter (libentius, libentissime)=πρόθυμα,  
deinde = τελικά,

\*diu (diutius, diutissime) = για πολύ καιρό, επί  
πολύ,  
tum =τότε,  
\*post (posterius, postremo-postumo)=μετά,  
simul = μαζί

#### ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ :

hic, haec, hoc (δεικτ)=αυτός,  
ille, illa, illud (δεικτ) =εκείνος,  
quis, quis, quid (ερωτημ)=ποιος;

suus, sua, suum (κτητ)=δικός του/τους,  
ego(προσ)=εγώ,  
is, ea, id (οριστ.)=αυτός

---

**ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ :**

**in +ΑΦ**=σε (στάση-κατάσταση),

**contra +ΑΙΤ** =εναντίον (εχθρική διάθεση)

**ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ :**

**et** (συμπλ)=και, **ut** (συμπερ)=ώστε

**quin immo** (αντιθ)=όχι μόνο αλλά και

**cum επαναληπτικός** =όταν, κάθε φορά που

**ac** (συμπλ)= και

**cum**

**ιστορικός-**

**διηγηματικός**+υποτακτική=όταν, αφού

**ut** (βουλ)=να

**que** (συμπλ. εγκλιτικός)

---

## ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

- **Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae : κύρια πρόταση κρίσεως**

**Aegrotabat** : ρ., **Caecina Paetus** : υποκείμενο του ρ., **maritus**: παράθεση στο Caecina

**Paetus, Arriae** : γενική κτητική στο maritus

**aegrotabat et filius**: κύρια πρόταση κρίσεως

**aegrotabat** : ρ., **filius** : υποκείμενο του ρ.

- **Filius mortuus est: κύρια πρόταση κρίσεως**

**mortuus est** : ρ., **Filius** : υποκείμενο του ρ.

- **Huic Arria funus ita paravit: κύρια πρόταση κρίσεως**

**paravit** : ρ., **Arria** : υποκείμενο του ρ., **funus** : αντικείμενο του ρ., **Huic** : δοτική προσωπική χαριστική στο ρ., **ita** : επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρ.

- **ut ignoraretur a marito** : Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο paravit. Εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο ut, γιατί είναι καταφατική (στην κύρια πρόταση υπάρχει το ita). Εκφέρεται με υποτακτική (ignoraretur), όπως όλες οι συμπερασματικές, γιατί το αποτέλεσμα θεωρείται μια υποκειμενική κατάσταση, χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (paravit). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

**ignoraretur** : ρ., **funus** : υποκείμενο του ρ., **a marito** : εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου από το ρ.

- **cum illa cubiculum mariti intraverat** : Δευτερεύουσα χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο simulabat. Εισάγεται με τον cum επαναληπτικό, γιατί εκφράζει επανάληψη. Εκφέρεται με Οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό (και η επαναλαμβανόμενη πράξη ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη), χρόνου Υπερσυντελικού, γιατί δηλώνει πράξη επαναλαμβανόμενη στο παρελθόν, που είναι προτερόχρονη της πράξης που δηλώνει η κύρια πρόταση (simulabat) .

**intraverat** : ρ., **illa** : υποκείμενο του ρ., **cubiculum** : αντικείμενο του ρ., **mariti** : γενική κτητική στο cubiculum

- **vivere filium simulabat: κύρια πρόταση κρίσεως**

**simulabat** : ρ., (**illa** : υποκείμενο του ρ.), **vivere** : αντικείμενο του ρ., ειδικό απαρέμφατο **filium** : υποκείμενο του απαρεμφάτου (ετεροπροσωπία)

- **ac marito persaepe interroganti respondebat: κύρια πρόταση κρίσεως**

**respondebat** : ρ., (**illa** : υποκείμενο του ρ.), **marito** : έμμεσο αντικείμενο του ρ. και υποκείμενο της μτχ., **interroganti** : αναφορική μετοχή, συνημμένη στο marito, **persaepe** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο interroganti

- **quid ageret puer** : Δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας. Λειτουργεί ως αντικείμενο του interroganti. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quid. Εκφέρεται με υποτακτική, (όπως όλες οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις) γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της, χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου ( η μετοχή interroganti θεωρείται ιστορικού χρόνου, γιατί εξαρτάται από το respondebat) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

**ageret** : ρ., **puer** : υποκείμενο του ρ., **quid** : αντικείμενο του ρ.

- **Bene quievit: κύρια πρόταση κρίσεως**

---

**quievit** : ρ, (**puer** : υποκείμενο του ρ.), **Bene** : επιρρηματικός προσδιορισμός (οργανική) του τρόπου στο ρ.

▪ **libenter cibum sumpsit: κύρια πρόταση κρίσεως**

**sumpsit** : ρ, (**puer** : υποκείμενο του ρ.), **cibum** : αντικείμενο του ρ., **libenter**: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρ.

▪ **Deinde egrediebatur: κύρια πρόταση κρίσεως**

**egrediebatur** : ρ., (**illa** : υποκείμενο του ρ.), **Deinde** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρ.

▪ **cum lacrimae suae , diu cohibitae, vincerent / prorumperentque** : Δύο δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις, ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί του χρόνου στο **egrediebatur**. Εισάγονται με τον **cum** ιστορικό/διηγηματικό, που χρησιμοποιείται για διηγήσεις του παρελθόντος και εκφέρονται με Υποτακτική (**vincerent - prorumperent**), όπως όλες οι χρονικές με τον **cum** ιστορικό/διηγηματικό, γιατί υπογραμμίζεται η βαθύτερη σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσα στην δευτερεύουσα και την κύρια πρόταση, χρόνου Παρατατικού, γιατί εξαρτώνται από ρήμα ιστορικού χρόνου (**egrediebatur**) και δηλώνουν το σύγχρονο στο παρελθόν.

**vincerent –prorumperent(que)** : ρ., **lacrimae** : υποκείμενο του ρ. και της **μτχ.**, **suae** : επιθετικός προσδιορισμός στο **lacrimae**, **cohibitae** : αναφορική μετοχή, συνημμένη στο **υ/ρ.**, **diu** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο **cohibitae**.

▪ **tum se dolori dabat : κύρια πρόταση κρίσεως**

**dabat** : ρ., (**illa** : υποκείμενο του ρ.), **se** : άμεσο αντικείμενο του ρ. (αυτοπάθεια), **dolori** : έμμεσο αντικείμενο του ρ., **tum** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρ.

▪ **paulo post siccis oculis redibat: κύρια πρόταση κρίσεως**

**redibat** : ρ., (**illa** : υποκείμενο του ρ.), **post** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρ., **paulo** : αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς στο **post**, **oculis** : αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο ρ., **siccis** : επιθετικός προσδιορισμός στο **oculis**.

▪ **Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat: κύρια πρόταση κρίσεως**  
**moverat** : ρ., **Scribonianus** : υποκείμενο του ρ., **arma** : αντικείμενο του ρ., **in Illyrico** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο ρ., **contra Claudium** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός εχθρικής διάθεσης στο ρ.

▪ **fuerať Paetus in partibus eius : κύρια πρόταση κρίσεως**

**fuerať** : ρ., **Paetus** : υποκείμενο του ρ., **in partibus** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο (μεταφορικά) ή της κατάστασης, **eius** : γενική κτητική στο **partibus**

▪ **occiso Scriboniano, Romam trahebatur: κύρια πρόταση κρίσεως**

**trahebatur** : ρ., (**Paetus** : υποκείμενο του ρ.), **Romam** : απρόθετη αιτιατική της κίνησης προς τόπο στο ρ., **occiso** : γνήσια αφαιρετική απόλυτος, χρονική μετοχή, δηλώνει το προτερόχρονο, **Scriboniano** : υποκείμενο της **μτχ.**

▪ **Erat ascensurus navem: κύρια πρόταση κρίσεως**

**Erat ascensurus** : ρ.(ενεργητική περιφραστική συζυγία), (**Paetus** : υποκείμενο του ρ.), **navem**:αντικείμενο του ρ.

▪ **Arria milites orabat: κύρια πρόταση κρίσεως**

**orabat** : ρ., **Arria** : υποκείμενο του ρ., **milites** : άμεσο αντικείμενο του ρ.

- **ut simul imponeretur** : Δευτερεύουσα βουλητική πρόταση. Λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο του orabat. Εισάγεται με το βουλητικό σύνδεσμο *ut* , γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με Υποτακτική (*imponeretur*), όπως όλες οι βουλητικές, γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου Παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ρ. ιστορικού χρόνου (*orabat*). Ισχύει η ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

**imponeretur** : ρ., (*Arria* : υποκείμενο του ρ.), **simul** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρ.

- **Non impetravit: κύρια πρόταση κρίσεως**

**Non impetravit** : ρ., (*Arria* : υποκείμενο του ρ.)

- **conduxit piscatoriam naviculam** : κύρια πρόταση κρίσεως

**conduxit** : ρ., (*Arria* : υποκείμενο του ρ.), **naviculam** : αντικείμενο του ρ., **piscatoriam** : επιθετικός προσδιορισμός στο *naviculam*

- **ingentemque navem secuta est.** : κύρια πρόταση κρίσεως

**secuta est** : ρ., (*Arria* : υποκείμενο του ρ.), **navem** : αντικείμενο του ρ., **ingentem(que)** : επιθετικός προσδιορισμός στο *navem*.

#### **ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ**

1. **Caecina Paetus, maritus, filius, funus, cubiculum, interroganti, puer, cibum, lacrimae suae, dolori, siccis oculis, arma, Claudium, partibus, milites, piscatoriam naviculam, ingentem navem** : να κλιθούν
2. **huic, illa, quid, suae, se, eius** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος του άλλου αριθμού στο ίδιο γένος (ή και πρόσωπο)
3. **huic, illa, quid, suae, eius** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος στα άλλα γένη
4. **suae, se** : να γραφούν οι αντίστοιχοι τύποι των άλλων προσώπων και στους δυο αριθμούς
5. **huic, illa, quid, eius** : να κλιθούν και στα τρία γένη
6. **bene, libenter, diu, siccis, ingentem** : να γραφούν οι αντίστοιχοι τύποι στους άλλους βαθμούς
7. **bene, libenter** : α) να γραφούν οι τρεις βαθμοί των επιθέτων από τα οποία παράγονται τα επιρρήματα στην αφαιρετική ενικού του αρσενικού γένους. β) να κλιθεί ο συγκριτικός βαθμός του επιθέτου από το οποίο παράγεται το **bene** στο ουδέτερο γένος.
8. Να μεταφερθούν όλες οι κλιτές λέξεις των παρακάτω προτάσεων στον πληθυντικό αριθμό : α) **Erat ascensurus navem.** β) **Conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.**
9. **interroganti, cohibitae, siccis, occiso, piscatoriam, ingentem** : να γραφούν οι αντίστοιχοι τύποι στα άλλα γένη
10. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :  
**aegrotabat** : ο αντίστοιχος τύπος της υποτακτικής και η αφαιρετική του σουπίνου  
**mortuus est** : οι ονομαστικοί τύποι όλων των χρόνων (οι μετοχές στη γενική ενικού του θηλυκού- για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος του υποκειμένου)  
**paravit** : β' πληθυντικό της προστακτικής του ενεστώτα και των δυο φωνών  
**ignoraretur** : ο αντίστοιχος τύπος του ενεστώτα και στις δυο φωνές

---

**intraverat** : β' πληθυντικό της προστακτικής του μέλλοντα  
**simulabat** : α' πληθυντικό της υποτακτικής του μέλλοντα και του υπερσυντελικού (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος του υποκειμένου)  
**interroganti** : α' πληθυντικό της υποτακτικής του ιδίου χρόνου της μέσης φωνής  
**ageret** : απαρέμφατα όλων των χρόνων της ίδιας φωνής (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)  
**respondebat** : β' ενικό του ενεστώτα όλων των εγκλίσεων  
**quievit** : β' πληθυντικό του ενεστώτα της υποτακτικής της ίδιας φωνής  
**sumpsit** : ονομαστικοί τύποι και των δυο φωνών (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)  
**cohibitae** : β' ενικό του μέλλοντα όλων των εγκλίσεων της ίδιας φωνής (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)  
**vincerent** : αντίστοιχος τύπος του μέλλοντα (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)  
**prorumperent** : αιτιατική του πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους της μετοχής του παρακειμένου  
**egrediebatur** : γ' ενικό του μέλλοντα και του παρακειμένου της υποτακτικής (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)  
**dabat** : β' ενικό του ενεστώτα της προστακτικής της ενεργητικής φωνής  
**redibat** : δοτική του ενικού αριθμού της μετοχής του ενεστώτα και του μέλλοντα της ίδιας φωνής  
**moverat** : αφαιρετική του σουπίνου και γενική του γερουνδίου  
**fuerat** : απαρέμφατα και μετοχές όλων των χρόνων (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)  
**occiso** : α' πληθυντικό του παρακειμένου και του συντελεσμένου μέλλοντα της οριστικής  
**trahebatur** : β' ενικό του ενεστώτα και του μέλλοντα της προστακτικής της ενεργητικής φωνής  
**Erat ascensusus** : αντίστοιχος τύπος του υπερσυντελικού της υποτακτικής  
**orabat** : β' ενικό του παρακειμένου της υποτακτικής της ίδιας φωνής  
**imponeretur** : α' ενικό του ενεστώτα της ίδιας έγκλισης της ίδιας φωνής  
**impetravit** : β' ενικό του παρακειμένου της οριστικής της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)  
**conduxit** : β' πληθυντικό του παρατατικού της υποτακτικής της παθητικής περιφραστικής συζυγίας και β' ενικό της προστακτικής του ενεστώτα της ενεργητικής φωνής (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)  
**secuta est** : α' πληθυντικό της υποτακτικής του μέλλοντα (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)  
**11. aegrotabat, mortuus est, paravit, ignoraretur, intraverat, simulabat, interroganti, ageret, respondebat, quievit, sumpsit, vincerent, prorumperent, egrediebatur, dabat, redibat, moverat, fuerat, trahebatur, Erat ascensusus, orabat, imponeretur, impetravit, conduxit, secuta est** : να αντικατασταθούν χρονικά οι τύποι

- 
12. Να μεταφερθούν οι παρακάτω ρηματικοί τύποι στον αντίστοιχο τύπο της υποτακτικής (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος) **aegrotabat, mortuus est, paravit, simulabat, respondebat, quievit, sumpsit, egrediebatur, dabat, redibat, moverat, fuerat, trahebatur, Erat ascensusus, orabat, impetravit, conduxit, secuta est**
13. Να μεταφερθούν οι παρακάτω ρηματικοί τύποι στον αντίστοιχο τύπο της οριστικής (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος) : **ignoraretur, ageret, vincerent, prorumperent, imponeretur**
14. Να μεταφερθούν οι παρακάτω ρηματικοί τύποι στον αντίστοιχο τύπο της άλλης φωνής (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να διατηρηθεί το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος) : **paravit, ignoraretur, sumpsit, vincerent, dabat, trahebatur, imponeretur, impetravit, conduxit**

### ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ

1. Να αναγνωρισθούν συντακτικά οι όροι (να αναφέρεται και ο προσδιοριζόμενος όρος) : **maritus, Arriae, Huic, a marito, cubiculum, vivere, filium, interroganti, libenter, cohibitae, se, dolori, paulo, post, oculis, contra Claudium, Scriboniano, Romam, navem(α'), simul, ingentem**
2. **in Illyrico** : να αντικατασταθεί από τα : **α) Ephesus β) Athenae γ) Gallia**, ώστε να εκφράζεται η ίδια επιρρηματική σχέση.
3. **Romam** : να αντικατασταθεί από τα : **α) patria β) Carthago γ) Gallia**, ώστε να εκφράζεται η ίδια επιρρηματική σχέση.
4. Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική στις παρακάτω περιόδους (σε παρενθέσεις το εννοούμενο υποκείμενο που πρέπει να ληφθεί υπόψη):  
**α) Huic Arria funus ita paravit.**  
**β) libenter (puer) cibum sumpsit.**  
**γ) tum (Arria) se dolori dabat.**  
**δ) Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat.**  
**ε) Arria milites orabat.**  
**στ) (Arria) conduxit piscatoriam naviculam.**
5. Να μετατραπεί η παθητική σύνταξη σε ενεργητική στις παρακάτω περιόδους (σε παρενθέσεις το εννοούμενο υποκείμενο και ποιητικό αίτιο που πρέπει να ληφθεί υπόψη) :  
**α) ut (id / funus) ignoraretur a marito**  
**β) Paetus Romam (a militibus) trahebatur**  
**γ) ut simul (Arria/ea a militibus) imponeretur**
6. Να αναδιατυπωθούν οι παρακάτω περίοδοι, αφού αναλυθούν οι μετοχές σε δευτερεύουσες προτάσεις (με όλους τους δυνατούς τρόπους) :  
**α) ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat:**  
**β) cum lacrimae suae diu cohibitae vincerent prorumperentque, egrediebatur:**  
**γ) occiso Scriboniano, Romam trahebatur.**
7. Να μεταφερθούν τα παρακάτω αποσπάσματα στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση τις φράσεις που δίδονται :

---

**α) Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae, aegrotabat et filius. Filius mortuus est.**

Εξάρτηση : **Sallustius narrat**

**β) Huic Arria funus ita paravit, ut ignoraretur a marito;**

Εξάρτηση : **Arria narrat**

**γ) Huic Arria funus ita paravit, ut ignoraretur a marito;**

Εξάρτηση : **Arria dicitur**

**δ) Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat: fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Romam trahebatur. Erat ascensurus navem. Arria milites orabat, ut simul inponeretur. Non impetravit: conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.**

Εξάρτηση : **Sallustius narrabat**

**ε) " Bene (puer) quievit, libenter cibum sumpsit".**

Εξάρτηση : **Arria respondebat marito**

**στ) Arria milites orabat, ut simul inponeretur. Non impetravit: conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.**

Εξάρτηση : **Arria narrat**

**ζ) Arria milites orabat, ut simul inponeretur. Non impetravit: conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.**

Εξάρτηση : **Arria dicitur**

**η) Deinde, cum lacrimae suae diu cohibitae vincerent prorumperentque, egrediebatur: tum se dolori dabat et paulo post siccis oculis redibat.**

Εξάρτηση : **Arria dicebatur**

**8. Arria milites orabat, ut simul imponeretur.** : να αναδιατυπωθεί η περίοδος, αφού μεταφερθεί το ρήμα της κύριας πρότασης στον Ενεστώτα, χωρίς να μεταβληθεί η χρονική σχέση των δύο προτάσεων.

**9. cum lacrimae suae diu cohibitae vincerent prorumperentque, egrediebatur** : να αναδιατυπωθεί η περίοδος, ώστε οι δευτερεύουσες προτάσεις να δηλώνουν το προτερόχρονο στο παρελθόν.

**10. ut ignoraretur a marito** : να αναγνωρισθεί η δευτερεύουσα πρόταση (είδος, συντακτική θέση, εισαγωγή, εκφορά και δικαιολόγησή τους).

**11. Η πλάγια ερωτηματική πρόταση του κειμένου** : α) να αναγνωρισθεί (είδος, συντακτική θέση, εισαγωγή, εκφορά και δικαιολόγησή τους) και β) να μετατραπεί σε ευθεία.

**12. ut simul imponeretur** : α) να αναγνωρισθεί η δευτερεύουσα πρόταση (είδος, συντακτική θέση, εισαγωγή, εκφορά και δικαιολόγησή τους) β) να μετατραπεί σε τελικό απαρέμφατο. γ) να μεταφερθεί στον ευθύ λόγο.

**13. Να αναγνωρισθούν οι χρονικές προτάσεις του κειμένου** (είδος, συντακτική θέση, εισαγωγή, εκφορά και δικαιολόγησή τους).

**14. Deinde, cum lacrimae suae , diu cohibitae, vincerent / prorumperentque, egrediebatur;** : να μετατραπούν οι δευτερεύουσες προτάσεις σε μετοχές.

**15. Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae, aegrotabat et filius.** : να αναδιατυπωθεί η περίοδος, αφού μετατραπεί η πρώτη πρόταση σε δευτερεύουσα χρονική που θα δηλώνει το σύγχρονο και μάλιστα παράλληλη διάρκεια.

**16. Tum se dolori dabat et paulo post siccis oculis redibat.** : να αναδιατυπωθεί η περίοδος, αφού μετατραπεί η πρώτη πρόταση σε δευτερεύουσα χρονική που θα

δηλώνει το προτερόχρονο (οι υπάρχοντες χρονικοί προσδιορισμοί να παραλειφθούν).

**17. fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Roman trahebatur.** : να αναδιατυπωθεί η περίοδος, αφού μετατραπεί η πρώτη πρόταση σε δευτερεύουσα αιτιολογική που θα δηλώνει αιτιολογία πραγματική-αντικειμενικά αποδεκτή.

**18. Erat ascensurus navem. Arria milites orabat, ut simul imponeretur.** : να αναδιατυπωθεί το απόσπασμα, αφού μετατραπεί η πρώτη πρόταση σε δευτερεύουσα χρονική εισαγόμενη με το σύνδεσμο cum ιστορικό.

**Non impetravit: conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.** : να αναδιατυπωθεί το απόσπασμα, αφού μετατραπεί η πρώτη πρόταση σε δευτερεύουσα αιτιολογική εισαγόμενη με το σύνδεσμο cum αιτιολογικό (θα δηλώνει το προτερόχρονο), και η δεύτερη πρόταση σε δευτερεύουσα χρονική εισαγόμενη με το χρονικό σύνδεσμο postquam

#### Παραθετικά Επιθέτων

##### Β' Κλίση

| Θετικός                     | Συγκριτικός                | Υπερθετικός                 |
|-----------------------------|----------------------------|-----------------------------|
| <i>paulus, -a, -um</i>      |                            |                             |
| <i>piscatorius, -a, -um</i> | <i>siccior, -ior, -ius</i> | <i>siccissimus, -a, -um</i> |
| <i>siccus, -a, -um</i>      |                            |                             |

##### Γ' Κλίση

|                         |                              |                               |
|-------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| <i>ingens, ingentis</i> | <i>ingentior, -ior, -ius</i> | <i>ingentissimus, -a, -um</i> |
|-------------------------|------------------------------|-------------------------------|

##### Επιρρήματα

|                 |                  |                     |
|-----------------|------------------|---------------------|
| <i>bene</i>     | <i>melius</i>    | <i>optime</i>       |
| <i>deinde</i>   |                  |                     |
| <i>diu</i>      | <i>diutius</i>   | <i>diutissime</i>   |
| <i>ita</i>      |                  |                     |
| <i>libenter</i> | <i>libentius</i> | <i>libentissime</i> |
| <i>persaepe</i> |                  |                     |
| <i>post</i>     |                  |                     |
| <i>simul</i>    |                  |                     |
| <i>tum</i>      |                  |                     |

## ΜΑΘΗΜΑ 23

### Ετυμολογικοί συσχετισμοί λατινικών λέξεων με λέξεις ελληνικές ή άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών

**Caecina** - Καικίνας.

**Paetus** - Παίτος.

**maritus, marito, mariti** - (γαλλ) mari (= σύζυγος), mariage (= γάμος).

**Arriae, Arria** - Αρρία.

**mortuus** - βροτός // (γαλλ.) mort (= νεκρός) // (αγγλ) mortal (= θνητός).

**funus** - (γαλλ.) funerailles, (αγγλ) funeral.

**paravit** - (γαλλ.) pre-parer (= ετοιμάζω).

**ignoraretur** - (γαλλ.) ignorer (= αγνοώ), ignorance (= άγνοια).

**cubiculum** - κουβούκλιο // (αγγλ) shower cubicle (= καμπίνα λουτρού).

**intraverat** - (γαλλ.) entrer (= μπαίνω).

**vivere** - βίος // βιταλισμός (< γαλλ. vitalisme), βιταμίνη (< γαλλ.).

**simulabat, simul** - (αγγλ) similar (= όμοιος) // (γαλλ.) similarite (= ομοιότητα).

**interroganti**- (γαλλ) interrogation (= ερώτημα, ανάκριση).

**ageret** - άγω.

**puer** (παιδί - puerulus - pullus (= μικρό ζώο) - (κατάληξη) -πουλος.

**respondebat** - σπένδω, σπονδή· άσπονδος// (πορτογαλ) responder (= απαντώ).

**bene**- μπονα-μάς [< ιταλ bona mano (= καλό χέρι)], μπουνάτσα (< βενετ.) (= καλοκαιρία), μπόνους.

**quievit** - (αγγλ) quiet (= ησυχία).

**libenter**- (γερμ.) liebe (= αγάπη).

**lacrimae**- δάκρυμα (= αιτία δακρύων, δάκρυ), δάκρυον.

**navem, naviculam** - ναυς- ναύτης, ναυτικός.

**milites** - μιλιταρισμός (< γαλλ.).

**orabat** - (αγγλ.) orator (= ρήτορας) // ορατόριο (είδος θρησκευτικής όπερας) (< ιταλ.).

**imponeretur** - (γαλλ.) positionner (= τοποθετώ) // position (: θέση).

**impetravit**- (γαλλ.) per-petrer (= διαπράττω) // (αγγλ.) per-petration (= διάπραξη).

**cohibitae** - (γερμ.) haben (= έχω), (αγγλ) have.

**vincerent** - (γαλλ.) victoire (= νίκη), (αγγλ) victory.

**egrediebatur** - (αγγλ) egress (= έξοδος) // κογκρέσον (= συνάθροιση) < ιταλ congresso με αλλαγή της σημασίας κατά το αγγλικό congress.

**dolori** - (αγγλ) dolor (= θλίψη, πόνος).

**dabat**- δίδωμι· δώρημα, δώρο // (γαλλ.) donner (= δίνω).

**paulo** - παυρος (= μικρός, λίγος).

**siccis** - σέκος (< ιταλ).

**oculis** - όπ-ωπα, όμ-μα.

**redibat** - είμι.

**Scribonianus, Scriboniano** - Σκριβωνιανός.

**arma** - άρμα, αρματολός // (γαλλ.) armee (= στρατός).

**Illyrico** - Ιλλυρία.

**contra** - (επίρρ.) κόντρα (< ιταλ).

**Claudium** - Κλαύδιος.

**moverai** - (αγγλ) move (= κινούμαι), motion (= κίνηση) // μοτέρ (< γαλλ.) // μοτίβο (επαναλαμβανόμενο στοιχείο μουσικού θέματος) [< ιταλ. motivo (=

---

κίνητρο)].

**partibus** - πάρτη, παρτίδα // (γαλλ) partie.

**Romam** - Ρώμη, Ρωμαίος, ρωμαϊκός, ρωμιός.

**trahebatur**- τρακτέρ(< γαλλ.) // (αγγλ.) ex-traction (= εξαγωγή).

**erat, est** - ειμί.

**ascensurus** - ασανσέρ (< ascenseur, γαλλ.).

**conduxit** - (αγγλ.) ad-ductor (: προσαγωγός μυς) // (γαλλ.) con-ducteur (οδηγός).

**piscatoriam**- πισίνα(< βενετ., κυρίως «ιχθυοτροφείο»).

**secuta** - έπομαι // (αγγλ.) sequent (= ακόλουθος) // (γαλλ.) seconde ( = δευτερόλεπτο) // σεκόντο (= δευτερή φωνή) (< ιταλ.).